

HE 186/2010 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rajavartiolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rajavartiolakia. Siihen tehtäisiin rajavartiolaitoksen hallintorakenteen uudistumisesta johtuvat tarvittavat säädösmuutokset. Sisäasiainministerin päätöksen mukaisesti rajavartiolaitoksessa lakkautetaan raja- ja merivartioalueet sekä niiden johtopaikat vuoden 2011 alusta lukien.

Rajavartiolain, rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain, ulkomaalaislain sekä

pakkokeinolain viittaukset raja- ja merivartioalueisiin sekä aluepäälliköiden tehtäviin muutettaisiin vastaamaan uutta hallintorakennetta. Lisäksi ehdotetaan eräitä muita muutoksia raja- ja merivartiostojen johtamisjärjestelmän selkiyttämiseksi ja yhtenäistämiseksi.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
PERUSTELUT	3
1 Nykytila.....	3
2 Ehdotetut muutokset	3
2.1 Laki rajavartiolain muuttamisesta	4
2.2 Laki rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 21 ja 33 §:n muuttamisesta	4
2.3 Laki ulkomaalaislain 123 §:n muuttamisesta	4
2.4 Laki pakkokeinolain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta	5
3 Esityksen vaikutukset.....	5
4 Asian valmistelu.....	7
5 Riippuvuus muista esityksistä	8
6 Voimaantulo.....	8
LAKIEHDOTUKSET	9
Laki rajavartiolain muuttamisesta	9
Laki rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 21 ja 33 §:n muuttamisesta	10
Laki ulkomaalaislain 123 §:n muuttamisesta	11
Laki pakkokeinolain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta	12
LIITTEET	13
RINNAKKAISTEKSTIT	13
Laki rajavartiolain muuttamisesta	13
Laki rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 21 ja 33 §:n muuttamisesta	15
Laki ulkomaalaislain 123 §:n muuttamisesta	16
Laki pakkokeinolain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta	17
ASETUSLUONNOS	18
Valtioneuvoston asetus rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta	18

PERUSTELUT

1 Nykytila

Rajavartiolaitos on sisäasiainministeriön johdon ja valvonnan alaisena toimiva valtion keskushallintoon kuuluva viranomaisena. Rajavartiolaitosta johtaa sisäasiainministeriössä rajavartiolaitoksen päällikkö alaisinaan yhdeksän hallintoyksikköä, jotka ovat rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) ja rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (651/2005) mukaisesti rajavartiolaitoksen esikunta, Kaakkois-Suomen, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Lapin rajavartiostot, Suomenlahden ja Länsi-Suomen merivartiostot, raja- ja merivartiokoulu sekä vartiolentolaihue. Rajavartiolaitoksen päällikkö ja rajavartiolaitoksen esikunta ovat valtakunnallisia rajavartioviranomaisia, rajavartiostot ja merivartiostot sekä niiden komentajat alueellisia rajavartioviranomaisia ja raja- ja merivartiokoulu sekä vartiolentolaihue alueelliseen jaotukseen kulumattomia rajavartioviranomaisia.

Raja- ja merivartiostojen kokoonpanosta säädetään rajavartiolaitoksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Vartiostoa johtaa komentaja, jolla on apunaan vartioston esikunta. Vartiostossa voi lisäksi olla alueellisia tai toiminnallisia yksiköitä, joiden tehtävistä määrätään tarkemmin vartioston työjärjestyksessä.

Nykyisen hallintorakenteen mukaisesti raja- ja merivartiostot jakaantuvat yhteensä kahdeksaantoista raja- ja merivartiolaueeseen. Niitä ovat Kaakkois-Suomen rajavartiostossa Imatran, Lappeenrannan ja Virolahden rajavartiolaueet, Pohjois-Karjalan rajavartiostossa Lieksan, Iloimantsin ja Tohmajärven rajavartiolaueet, Kainuun rajavartiostossa Kuusamon, Suomussalmen ja Kuhmon rajavartiolaueet, Lapin rajavartiostossa Ivalon, Muonion ja Sallan rajavartiolaueet, Suomenlahden merivartiostossa Kotkan ja Helsingin merivartiolaueet sekä Länsi-Suomen merivartiostossa Turun, Ahvenanmaan, Vaasan ja Oulun merivartiolaueet. Ra-

ja- ja merivartiolaueet ovat rajavartiolaitoksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa tarkoitettuja paikallisia rajavartioviranomaisia. Kullakin raja- ja merivartiolaueella on johtopaikka, jonka alaisuudessa vartiostoon kuuluvat raja- ja merivartiolasemat sekä rajatarkastusasemat toimivat.

2 Ehdotetut muutokset

Sisäasiainministeri teki 16 päivänä joulukuuta 2009 rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 5 §:n 2 momentin nojalla päätöksen rajavartiolaitoksen hallintorakenteen uudistamisesta 1 päivästä tammikuuta 2011. Uudistuksen myötä rajavartiolaitoksessa siirrytään vartiostoissa kaksiportaiseen johtamisjärjestelmään lakkauttamalla raja- ja merivartiolaueet sekä niiden johtopaikat. Kaksiportaisuuteen siirtyminen on osa laajempaa rajavartiolaitoksen organisaatiouudistusta, jossa vuosien 2010–2012 aikana lakkautetaan lisäksi yhteensä 17 raja- ja merivartiolasemaa.

Vuoden 2011 alusta lukien raja- ja merivartiolasemat sekä rajatarkastusasemat ovat suoraan vartiostojen komentajien alaisia. Raja- ja merivartiolaueiden johtopaikkojen tehtävät siirtyvät vartioston esikuntaan, rajaturvallisuusyksiköihin, joita ovat raja- ja merivartiolasemat ja rajatarkastusasemat, ja palvelukeskuksiin. Organisaatiomuutoksen tavoitteena on kohdentaa aiemmin hallinto- ja tukitehtäviin sidottua työpanosta operatiiviseen toimintaan raja- ja merivartiolaueilla.

Esityksen tavoitteena on tehdä kaksiportaiseen hallintoon siirtymisen johdosta tarpeelliset lainsäädäntömuutokset. Samassa yhteydessä on tarkoituksenmukaista myös selkiyttää rajavartiolaitoksen hallintoyksiköiden operatiivisia johtosuhteita ja yhdenmukaistaa johtamisjärjestelmää.

Hallintorakenteen uudistamisen johdosta on valmisteltu samanaikaisesti myös tarvittavat muutokset rajavartiolaitoksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen.

2.1 Laki rajavartiolain muuttamisesta

47 §. *Rangaistusvaatimuksen antaminen ja rikesakon määrääminen.* Pykälässä on otettu huomioon rajavartiolain muuttamisesta annettu laki (478/2010). Raja- ja merivartioalueiden lakkauttamisen vuoksi pykälän viittaus raja- tai merivartioalueen päällikön tehtäviin korvattaisiin viittauksella hallintoyksikön päällikön tai hallintoyksikössä tähän tehtävään kirjallisesti määrätyn vähintään kapteenin taikka kapteeniluutnantin arvoisen rajavartiomiehen tehtäviin.

61 §. *Vapautensa menettäneen henkilön kohtelussa sovellettavat säännökset.* Voimassa olevan pykälän 3 momentin 2 kohdan mukaan poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (841/2006) 17 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetyistä poiketen päätöksen oikaisuvaatimuksesta tekee asianomaisen hallintoyksikön aluepäällikkö. Aluepäällikön tehtävien lakkauttamisen vuoksi säännöstä muutettaisiin siten, että päätöksen tekisi jatkossa hallintoyksikön päällikkö tai hallintoyksikössä tähän tehtävään kirjallisesti määrätty vähintään kapteenin taikka kapteeniluutnantin arvoisen rajavartiomies.

77 §. *Rajavartiolaitoksen antama virka-apu.* Voimassa olevan pykälän 3 momentin mukaan virka-avun antamisesta päättää hallintoyksikön päällikkö tai hallintoyksikön virka-apuasioissa päivystämään määrätty valmiuspäivystäjä. Rajavartiolaitoksen ottaessa käyttöön yhtenäisen operatiivisen kenttätoiminnan johtamisjärjestelmän hallintoyksikön yleisjohtaja vastaa kenttätoiminnan johtamisesta. Tämän vuoksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että virka-avun antamisesta voisi päättää hallintoyksikön päällikkö tai hallintoyksikössä tähän tehtävään kirjallisesti määrätty vähintään luutnantin arvoisen rajavartiomies.

78 §. *Rajavartiolaitokselle annettava virka-apu.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin 77 §:n 3 momenttiin. Virka-avun pyytamisestä voisi siten päättää hallintoyksikön päällikkö tai hallintoyksikössä tähän tehtävään kirjallisesti määrätty vähintään luutnantin arvoisen rajavartiomies.

2.2 Laki rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 21 ja 33 §:n muuttamisesta

21 §. *Palvelukseen ilmoittautuminen.* Voimassa olevan pykälän 3 momentin mukaan pykälän 2 momentissa tarkoitetut määräykset palvelukseen saapumisesta antaa asianomaisen yksikön päällikkö. Pykälän perusteluiden (HE 6/2005 vp) mukaan säännöksellä tarkoitetaan sen yksikön päällikköä, jonka alaisuuteen rajavartiolaitoksen virkamies kuuluu tai sen alueen valmiuspäivystäjää, jonka alaisuuteen virkamiehen yksikkö kuuluu.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että määräyksen palvelukseen saapumisesta voisi antaa myös hallintoyksikön yleisjohtaja tai kenttäjohtaja. Operatiivisen kenttätoiminnan sujuvuuden vuoksi on perusteltua, että määräyksen voisivat antaa myös kenttätoiminnan johtamisesta vastuussa olevat lähiesimiehet.

33 §. *Palvelussuhteen ehdot kansainvälisissä tehtävissä.* Voimassa olevan pykälän 1 momentin viittaus ulkomaanedustuksen virkamiehille paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista etuuksista annettuun lakiin (651/1993) ehdotetaan korvattavaksi viittauksella voimassaolevaan ulkomaanedustuksen korvauksista annettuun lakiin (596/2006). Laki ulkomaanedustuksen virkamiehille paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista etuuksista on kumottu lailla ulkomaanedustuksen korvauksista 1.10.2006.

2.3 Laki ulkomaalaislain 123 §:n muuttamisesta

123 §. *Säilöön ottamisesta päättäminen ja säilöön otetun sijoittaminen.* Voimassa olevan pykälän mukaan säilöön ottamisesta päättää rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutettu virkamies tai vähintään majurin arvoisen rajavartiomies sekä raja- tai merivartioalueen päällikkö ja rajatarkastusosaston päällikkö.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi yhtenäisen operatiivisen kenttätoiminnan johtamisjärjestelmän käyttöönoton vuoksi sekä käytännön toiminnan sujuvuuden varmistami-

seksi. Operatiivisen toiminnan kannalta on tärkeää, että kaikissa vartiostoissa pystyttäisiin turvaamaan kaikkina vuorokauden aikoina riittävä määrä päätösvaltaisia virkamiehiä. Pakkokeinolain 1 luvun 6 §:n 4 kohdan mukaan pidättämiseen oikeutettu virkamies rajavartiolaitoksessa on vähintään luutnantin arvoinen rajavartiomies, joka on saanut tutkinnanjohtajalle rajavartiolaitoksessa säädetyn koulutuksen ja joka on määrätty tutkinnanjohtajaksi. Ehdotetun säännöksen mukaan pidättämiseen oikeutetun rajavartiolaitoksen virkamiehen lisäksi säilöön ottamisesta voisi päättää jatkossa vähintään luutnantin arvoisen rajavartiomies.

Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi maininta kihlakunnan poliisilaitoksesta. Poliisin paikallishallintoviranomaisen nimike muutettiin 1 päivänä tammikuuta 2010 kihlakunnan poliisilaitoksesta poliisilaitokseksi poliisin hallinnosta annetun lain muutoksella (497/2009).

2.4 Laki pakkokeinolain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta

6 §. *Pidättämiseen oikeutettu virkamies.* Voimassa olevan pykälän 4 kohdan mukaan rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutetuna virkamiehenä on mainittu Ahvenanmaan merivartioalueen päällikkö.

Aluepäällikön tehtävien lakkaamisen vuoksi pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaus Ahvenanmaan merivartioalueen päällikköön. Ennen 15.6.2010 voimaan tullutta lainmuutosta Ahvenanmaan merivartioalueen virkamiehissä ei ollut pidättämiseen oikeutettua virkamiestä. Tällä hetkellä Ahvenanmaan merivartioalueella on kaksi pidättämiseen oikeutettua virkamiestä. Myös Ahvenanmaan merivartioalueen lakkauttamisen jälkeen tarkoituksena on, että Ahvenanmaalla toimisi kaksi pidättämiseen oikeutettua virkamiestä.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksen vaikutuksia on arvioitu ainoastaan siltä osin kuin ne johtuvat välittömästi tässä esityksessä ehdotetuista säädösmuutoksista. Kaksiportaiseen hallintorakenteeseen siirtymisen yleisiä vaikutuksia ei ole katsottu

tarkoituksenmukaiseksi arvioida, koska päätösorganisaatiomuutoksesta on jo tehty.

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia, yhteiskunnallisia, aluekehitys- tai ympäristövaikutuksia. Esityksellä ei ole sukupuolivaihtuuksia. Esityksellä ei heikennetä Ahvenanmaan asemaa. Ehdotetut muutokset eivät vaikuta esimerkiksi kansalaisten asemaan tai kuntien ja valtion väliseen tehtävänjakoon. Ehdotettujen muutosten voidaan arvioida edistävän rajavalvonnan suorittamista, koska voimavaroja vapautuisi hallinnollisista tehtävistä operatiiviseen toimintaan. Esityksen pääasialliset vaikutukset ovat viranomaisten toimintaan kohdistuvia vaikutuksia. Esityksen pääasialliset vaikutukset kohdistuvat rajavartiolaitoksen henkilökuntaan sekä tietyiltä osin rajavartiolaitoksen ja sen yhteistyötoimien välisiin suhteisiin.

Raja- ja merivartioalueiden lakkaamisen myötä rajavartiolaitoksen hallintoyksiköiden hallinnollisten tehtävien voidaan arvioida vähentyvän nykyisestä. Samoin yhtenäisen operatiivisen kenttötoiminnan johtamisjärjestelmän käyttöönotto selkeyttäisi päätöksentekoa ja keventäisi hallinnollista työtä.

Lainsäädännössä raja- tai merivartioalueiden aluepäälliköille säädetyt tehtävät siirtyvät rajavartiolaitoksen muille virkamiehille. Muutoksella olisi vaikutusta erityisesti hallintoyksiköiden päälliköiden tehtäviin ja tiettyihin tehtäviin kirjallisesti määrättyjen vähintään kapteenin tai kapteeniluutnantin arvoisten rajavartiomiesten tehtäviin sekä vähintään luutnantin arvoisten rajavartiomiesten tehtäviin. Mainituille virkamiehille säädettävien uusien tehtävien voidaan kuitenkin katsoa olevan lukumäärältään kohtuullisia sekä perusteltuja käytännön toiminnan sujuvuuden kannalta. Uusien tehtävien ei voida myöskään katsoa aiheuttavan merkittäviä koulutustarpeita, eivätkä ne vaikuta tehtäväkohtaisiin pätevyysvaatimuksiin. Siltä osin kun ehdotetusta ulkomaalaislain 123 §:stä seuraa uusia toimivaltuuksia tietyille virkamiehille, tulee heille antaa tähän liittyvä koulutus ennen lain voimaantuloa.

Henkilöstövaikutukset on huomioitu hyvässä ajoin jo ennen hallintorakenteen uudistamista koskevan päätöksen tekemistä ja säädöshankkeen käynnistymistä. Hallintorakenteen muutos koskee noin 90:ä johtopaikoilla

työskentelevää henkilöä. Rajavartiolaitos on luonut hallintoyksiköihin noin 60 uutta tehtävää siirtymäkauden ajaksi ja taannut kaikille johtopaikoilla työskenteleville palkkauksen turvaamisen. Rajavartiolaitoksen esikunta on julkaissut kaikki haettavissa olleet tehtävät 18.2.2010. Valtakunnalliset siirtopäätökset on tehty viimeistään 1.5.2010 ja hallintoyksikkökohtaiset siirto- ja tehtävään määräyspäätökset on tehty kesäkuun alussa vuonna 2010. Henkilöistä, joiden tehtävät ovat hallintorakenteen muutoksen johdosta lakanneet, on hallintoyksiköstä toiseen siirtynyt yhteensä kahdeksan henkilöä. Tämän lisäksi lopuille heistä on järjestynyt uusi tehtävä omasta hallintoyksiköstä. Vuoteen 2015 mennessä johtopaikoilla työskentelevistä eläkkeelle jää arviolta noin 40 henkilöä.

Kaksiportaiseen hallintomalliin siirtymiseen johdosta rajavartiolaitoksen päällikkö on tehnyt 14.5.2010 päätöksen, jolla turvataan valtion virkaehtosopimuslain 5 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla 1.1.2011 lähtien kaksiportaiseen hallintomalliin siirryttäessä alueilta siirtyvän henkilöstön tehtäväkohtainen palkanosa henkilökohtaisena palkanlisänä samoin edellytyksin ja samassa laajuudessa kuin rajavartiolaitoksen palkkausjärjestelmästä tehdyn sopimuksen 9 §:n 3 kohdassa on sovittu siirtovelvollisuuden vaikutuksesta virkamiesten tehtäväkohtaisen palkkauksen muodostumiseen. Tällä päätöksellä ei ole laajennettu rajavartiolaitoksen palkkausjärjestelmästä tehdyn sopimuksen 9 §:n 3 kohdan soveltamista, eikä päätöksellä ole virkaehtosopimusvaikutusta. Rajavartiolaitos on pyrkinyt noudattamaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja sijoittanut nämä virkamiehet, uusiin tehtäviin, koska se on ollut heidän ammattitaitoonsa ja kykyynsä nähden kohtuullista.

Rajavartiolaitoksen johtamisjärjestelmän sekä päätöksentekoon osallistuvien virkamiesten muutoksella on eräiltä osin vaikutusta myös rajavartiolaitoksen ja muiden viranomaisten välisiin yhteistyösuhteisiin. Tältä osin ehdotetut muutokset vaikuttaisivat esimerkiksi siihen kuka voi päättää säilöön ottamisesta ulkomaalaislain nojalla. Ehdotetuilla muutoksilla on pyritty säilyttämään oikeusturvan kannalta riittävä päätöksentekotasoverrattuna muihin PTR-viranomaisiin ja

huomioimaan vartiostojen toisistaan eroavat toiminta- ja johtamisympäristöt sekä hallintorakenteet. Tietyt paikalliset olosuhteet on pyritty mahdollisuuksien mukaan huomioimaan päätöksentekotasoa määritettäessä, muun muassa joissakin vartiostossa rikesakkojen määrä voi olla niin suuri että valvontatehtävä joudutaan jakamaan useamman virkamiehen kesken. Päätöksentekotasoa tulee tästä huolimatta säilyttää riittävällä tasolla. Päätöksentekotason määrittämisessä on lisäksi pyritty löytämään ratkaisuja, jotka ehkäisisivät toistuvia muutostarpeita säädöstasolla.

Esityksellä arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia meripelastuksen suorittamiseen. Suomessa on siirrytty vuonna 1996 kaksiportaiseen meripelastuksen johtamismalliin. Samalla on lopetettu alueellisten lohkokeskusten toiminta. Samassa yhteydessä Vaasan ja Helsingin meripelastuskeskukset on muutettu meripelastuslohkokeskuksiksi. Helsingin meripelastuslohkokeskus on perustamisestaan lähtien ollut itsenäinen ja vastannut Suomenlahden meripelastustapahtumien johtamisesta. Tapahtumia tällä meripelastuslohkolla on noin 800–900 kpl vuodessa. Vaasan meripelastuslohkokeskus oli aluksi itsenäinen, mutta Pohjanlahden ja Saaristomeren merivartiostojen yhdistämisen jälkeen (2004) se on ollut Turun meripelastuskeskuksen alainen johtamispaikka. Meripelastustapahtumia keskuksen vastuualueella on ollut noin 200 kpl vuodessa. Vaasan ja Turun toimintojen yhdistämisen myötä, 1.1.2011 lähtien, Turun meripelastuskeskuksessa arvioidaan olevan vuosittain noin 800-900 meripelastustapahtumaa. Tämä tehtävämäärä mahdollistaa paremmin yksittäisen päivystäjän kannalta johtamisrutiineiden ja ammattitaidon ylläpitämisen sekä niiden kehittämisen. Myös koulutuksen toteuttaminen on helpompaa ja tehokkaampaa suuremmissa yksiköissä.

Koska Länsi-Suomen meripelastuslohkon johtoryhmä kokoontuu tarvittaessa Turkuun, ja keskittämisen jälkeen Turun keskuksen perusmiehitys tulee olemaan nykyistä suurempi, keskusten toimintojen yhdistämisellä on saavutettavissa etenkin suur- ja monialaonnettomuuksissa merkittävää etua. Voidaan myös arvioida, että koko Länsi-Suomen meripelastuslohkon laajuinen yhtenäinen ja keskitetty johtamisjärjestelmä selkeyttää pitkällä

aikavälillä muiden viranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä. Vaasan meripelastuslohkokeskukseen lakkauttamisella ei nähdä olevan merkittäviä vaikutuksia alueellisen tason sidosryhmäyhteistyöhön. On kuitenkin selvää, että alueellinen sidosryhmäyhteistyö vaatii jatkossakin resursointia ja tiivistä yhteistyötä, mutta se on hoidettavissa työjärjestysasiana.

Rajavartiolaitos tulee jatkossa seuraamaan meripelastustoimen palvelutasoa nykyistä tehokkaammin. Tähän liittyen rajavartiolaitoksen on tarkoitus laatia koko maan kattavat meripelastustoimen palvelutasotavoitteet vuoden 2010 aikana. Palvelutasotavoitteet koekäytetään ja arvioidaan vuoden 2011 aikana ja otetaan käyttöön vuoden 2012 alusta.

4 Asian valmistelu

Rajavartiolaitoksen hallintorakenteen uudistaminen perustuu sisäasiainministerin 16 päivänä joulukuuta 2009 tekemään päätökseen. Uudistusta koskeva selvitystyö on laadittu vuonna 2009 rajavartiolaitoksen esikunnan johtamassa työryhmässä, ja asiaa on käsitelty yhteistoimintamenettelyssä rajavartiolaitoksen hallintoyksiköissä sekä rajavartiolaitoksen yhteistoimintalautakunnassa.

Hallituksen esitys on valmisteltu sisäasiainministeriön rajavartio-osastolla virkatyönä. Hallituksen esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot 130:lta eri taholta. Lausuntoa pyydettiin muun muassa oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriön osastoilta, rajavartiolaitoksen hallintoyksiköiltä, puolustusministeriöltä, ylimmillä laillisuusvalvojilta, Tullihallitukselta, Rajavartioliitto ry:ltä, Merivartioliitto ry:ltä, Maanpuolustuksen henkilökuntaliitto MPHL ry:ltä, Palkansaajajärjestö Pardia ry:ltä, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:ltä, Suomen Konepäällystöliitto SKL ry:ltä, Suomen meripelastusseura ry:ltä, Päälystöliitto ry:ltä, Tullivirkamiesliitto ry:ltä ja Upseeriliitto ry:ltä. Lausuntoa pyydettiin myös eräiltä aluehallintovirastoilta, maakuntaliitoilta sekä kansalais- ja muilta järjestöiltä. Lausunnot saatiin 53:lta taholta. Lausunnoista on laadittu tiivistelmä, joka on julkaistu valtioneuvoston hankerekisterissä ja sisäasiainministeriön ulkoisilla internet-sivuilla. Lausuntotiivistelmä on myös lähetetty kaikille tahoille, joilta on pyydetty lausuntoa.

Lausunnoissa pyydettiin erityisesti oikeusministeriötä kiinnittämään huomiota säädöstasoa koskeviin kysymyksiin, sisäasiainministeriön maahanmuutto-osastoa ulkomaalaislain muutosehdotukseen ja rajavartiolaitoksen muita yhteistyötahoja lausumaan esityksen mahdollisista vaikutuksista viranomaisyhteistyöhön.

Lausunnoissa on kannatettu johtamisjärjestelmän ja hallinnon tehostamista sekä resursien kohdentamista operatiiviseen toimintaan. Hallituksen esityksen tavoitteita ja lainsäädännön muutosehdotuksia on pidetty yleisesti tarkoituksenmukaisina. Useissa lausunnoissa on kannatettu kaksipuoliseen hallintomalliin siirtymistä ja sitä on vastustettu Pohjanmaanliiton lausunnossa. Lausuntojen voidaan pääosin katsoa olevan myönteisiä.

Oikeusministeriö ei ole kiinnittänyt huomiota säädöstasoa koskeviin kysymyksiin, kuten eivät muutkaan lausunnonantajat. Oikeusministeriö on lisäksi lausunut tarpeesta mainita riippuvuus hallituksen esityksestä 94/2009, mikäli tämä on vielä eduskunnan käsiteltävänä esittelyvaiheessa.

Suurin osa lausunnonantajista ei ole katsonut esityksellä olevan vaikutusta viranomaisyhteistyöhön. Suomen meripelastusseura ry:n mukaan aluehallintorakenteen puuttuessa tulee merivartioasemien ja meripelastusyhdistysten yhteistyötä tiivistää. Pohjanmaan liitto on katsonut esityksen heikentävän viranomaisyhteistyötä paikallistasolla. Pohjanmaan liitto on lisäksi katsonut, että Turun meripelastuskeskukselta puuttuvat neuvotteluvaltuudet nopeaan paikallistason neuvotteluun. Kyseisten lausuntojen johdosta esityksen perusteluja on täydennetty. Hallintorakenteen muutoksesta huolimatta rajavartiolaitoksesta löytyy neuvotteluosapuoli myös paikallistasolla. Tarvittavien neuvotteluvaltuuksien myöntäminen on rajavartiolaitoksen sisäinen operatiivisen toiminnan ohjaukseen liittyvä työjärjestystasolla ratkaistava kysymys. Nykyisellä tekniikalla pystytään neuvotteluyhteys järjestämään tarvittaessa nopeastikin ja neuvotteluosapuolen maantieteellisellä sijainnilla ei ole olennaista merkitystä kyseisten tehtävien hoidon kannalta.

Sisäasiainministeriön maahanmuutto-osastolla ei ollut huomautettavaa esitykseen ulkomaalaislain 123 §:n muutosehdotuksen

osalta. Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköt ovat esittäneet eriäviä näkemyksiä päätöksentekotasosta säilöönottoa koskien. Lausunnot on pyritty huomioimaan jatkovalmistelussa muutetussa pykäläehdotuksessa.

Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköt ovat lisäksi esittäneet eriäviä näkemyksiä päätöksentekotasosta rangaistusvaatimuksen antamisen, rikesakon määräämisen ja vapautensa menettäneen henkilön kohtelusta tehtävän oikaisuvaatimuksen osalta. Lausunnot on pyritty huomioimaan muutetuissa pykäläehdotuksissa.

Kolmessa lausunnossa on pidetty kielteisenä sitä, että päätös organisaatiomuutoksesta on jo tehty. Kahdessa lausunnossa ei kannateta hallinnon uudistamista siten, että hallintoa etäännytetään aluetasolta. Kyseiset huomiot ovat yleisen tason näkemyksiä, joita ei ole tarkoituksenmukaista pyrkiä lähestymään säädösten hankkeen viimeistelyvaiheessa.

Osa palkansaaja- ja henkilöstöjärjestöistä on kiinnittänyt huomiota palkkatakukseen, henkilöstön siirtymisvelvollisuuteen ja tehtävien vaativuuksien säilyttämiseen vähintään nykyisellä tasolla. Pätevyysvaatimuksiin, ohjeistukseen ja koulutuksen antamiseen on kiinnitetty huomiota mm. raja- ja merivartiokoulun lausunnossa. Kyseiset huomiot

ovat sinällään tärkeitä, mutta ne liittyvät pikemminkin operatiivisen toiminnan ohjaukseen, eikä niitä ole tarkoituksenmukaista pyrkiä lähestymään säädösten kysymyksessä olevassa esityksessä.

Lausuntojen johdosta tehtiin eräitä tarkennuksia päätöksentekotasoa koskeviin pykäliin sekä täsmennettiin esityksen perusteelluosiota. Lausunnoissa esitettiin muutoksia myös luonnokseen rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Nämä seikat käsitellään erikseen asetuksen jatkovalmistelun yhteydessä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esitykseen laiksi sakon ja rikesakon määräämisestä sekä eräksi siihen liitetyiksi laeiksi (HE 94/2009 vp), sisältyy laki rajavartiolaitain 47 §:n muuttamisesta (478/2010).

6 Voimaantulo

Sisäasiainministerin päätöksen mukaisesti rajavartiolaitoksen hallintorakenne uudistuu vuoden 2011 alusta lukien. Lait ehdotetaan siten tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

1.

Laki**rajavartiolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolain (578/2005) 47 §, 61 §:n 3 momentin 2 kohta, 77 §:n 3 momentti ja 78 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 47 § laissa 478/2010 ja 61 §:n 3 momentin 2 kohta laissa 843/2006, seuraavasti:

47 §

*Rangaistusvaatimuksen antaminen ja rikesak-
 kon määrääminen*

Rajavartiomies antaa rangaistusvaatimuk-
 sen siten kuin rangaistusmääräysmenettelystä
 annetun lain (692/1993) 3–7 §:ssä säädetään.
 Rajavartiomies määrää rikesak-
 kon siten kuin rikesak-
 komenettelystä annetussa laissa
 (66/1983), jäljempänä *rikesakkolaki*, sääde-
 tään. Hallintoyksikön päällikön tai hallinto-
 yksikössä tähän tehtävään kirjallisesti määrä-
 tyn vähintään kapteenin taikka kapteeniluut-
 nantin arvoisen rajavartiomiehen tehtävistä
 on voimassa mitä rikesak-
 kolaisissa säädetään
 poliisipiirin päällikön tehtävistä.

61 §

*Vapautensa menettäneen henkilön kohtelussa
 sovellettavat säännökset*

Edellä 1 momentissa tarkoitettun lain:

2) 17 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetystä
 poiketen päätöksen oikaisuvaatimuksesta te-
 kee hallintoyksikön päällikkö tai hallintoyk-
 sikössä tähän tehtävään kirjallisesti määrätty

vähintään kapteenin taikka kapteeniluutnan-
 tin arvoinen rajavartiomies;

77 §

Rajavartiolaitoksen antama virka-apu

Virka-avun antamisesta päättää hallintoyk-
 sikön päällikkö tai hallintoyksikössä tähän
 tehtävään kirjallisesti määrätty vähintään
 luutnantin arvoinen rajavartiomies. Esitutkin-
 taa tai pakkokeinoja koskevan virka-avun an-
 tamisesta päättää pidättämiseen oikeutettu
 virkamies tai muu tutkinnanjohtaja.

78 §

Rajavartiolaitokselle annettava virka-apu

Virka-avun pyytamisestä päättää hallinto-
 yksikön päällikkö tai hallintoyksikössä tähän
 tehtävään kirjallisesti määrätty vähintään
 luutnantin arvoinen rajavartiomies. Esitutkin-
 taa tai pakkokeinoja koskevan virka-avun
 pyytamisestä päättää pidättämiseen oikeutet-
 tu virkamies tai muu tutkinnanjohtaja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

2.

Laki**rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 21 ja 33 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 21 §:n 3 momentti ja 33 §:n 1 momentti seuraavasti:

21 §

Palvelukseen ilmoittautuminen

Edellä tarkoitetut määräykset antaa hallintoyksikön yleisjohtaja, kenttäjohtaja tai asianomaisen yksikön päällikkö.

33 §

Palvelussuhteen ehdot kansainvälisissä tehtävissä

Rajavalvonta-asiantuntijan tehtävään sekä vastaavaan kansainväliseen asiantuntijatehtävään määrätylle, rajavartiolaitokseen palvelussuhteessa olevalle virkamiehelle paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista taloudellisista etuuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä ulkomaanedustuksen korvauksista annetussa laissa (596/2006) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

3.

Laki**ulkomaalaislain 123 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 123 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 581/2005, seuraavasti:

123 §

*Säilöön ottamisesta päättäminen ja säilöön
otetun sijoittaminen*

Säilöön ottamisesta päättää poliisissa poliisilaitoksen, keskusrikospoliisin, suojelupoliisin tai liikkuvan poliisin päällystöön kuuluva

virkamies ja rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutettu virkamies tai vähintään luutnantin arvoinen rajavartiomies. Säilöön otetulle tai hänen lailliselle edustajalleen on ilmoitettava säilöön ottamisen peruste.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

4.

Laki**pakkokeinolain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 6 §:n 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 480/2010, seuraavasti:

6 §

Pidättämiseen oikeutettu virkamies

Pidättämisestä päättää *pidättämiseen oikeutettu virkamies*. Pidättämiseen oikeutettuja virkamiehiä ovat:

4) rajavartiolaitoksen päällikkö ja apulaispäällikkö, rajavartiolaitoksen esikunnan raja- ja meriosaston osastopäällikkö, rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö, apulaisosastopäällikkö, ylitar- kastaja, rikosylitarkastaja ja rikostarkastaja,

rajavartioston ja merivartioston komentaja ja apulaiskomentaja, rajavartioston ja merivartioston rajatoimiston ja meritoimiston päällikkö, Suomenlahden merivartioston Helsingin rajatarkastusosaston päällikkö ja varapäällikkö sekä vähintään luutnantin arvoinen rajavartiomies, joka on saanut tutkinnanjohtajalle rajavartiolaitoksessa säädetyn koulutuksen ja jonka rajavartiolaitoksen tai sen hallintoyksikön päällikkö on määrännyt tutkinnanjohtajaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Anne Holmlund*

Liitteet
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

rajavartiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolain (578/2005) 47 §, 61 §:n 3 momentin 2 kohta, 77 §:n 3 momentti ja 78 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 47 § laissa 478/2010 ja 61 §:n 3 momentin 2 kohta laissa 843/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

47 §

*Rangaistusvaatimuksen antaminen ja rikesak-
kon määrääminen*

Rajavartiomies antaa rangaistusvaatimuk-
sen siten kuin rangaistusmääräysmenettelystä
annetun lain (692/1993) 3–7 §:ssä säädetään.
Rajavartiomies määrää rikesakon siten kuin
rikesakkomenettelystä annetussa laissa
(66/1983), jäljempänä *rikesakkolaki*, sääde-
tään. Raja- tai merivartioalueen päällikön se-
kä Suomenlahden merivartioston Helsingin
rajatarkastusosaston päällikön ja varapäälli-
kön sekä rajavartioston tai merivartioston ra-
jatoimiston tai meritoimiston päällikön tehtä-
vistä on voimassa, mitä rikesakolaissa sää-
detään poliisipiirin päällikön tehtävistä.

Ehdotus

47 §

*Rangaistusvaatimuksen antaminen ja rikesak-
kon määrääminen*

Rajavartiomies antaa rangaistusvaatimuk-
sen siten kuin rangaistusmääräysmenettelystä
annetun lain (692/1993) 3–7 §:ssä säädetään.
Rajavartiomies määrää rikesakon siten kuin
rikesakkomenettelystä annetussa laissa
(66/1983), jäljempänä *rikesakkolaki*, sääde-
tään. *Hallintoyksikön päällikön tai hallinto-
yksikössä tähän tehtävään kirjallisesti mää-
rätyn vähintään kapteenin taikka kap-
teeniluutnantin arvoisen rajavartiomiehen*
tehtävistä on voimassa mitä rikesakolaissa
säädetään poliisipiirin päällikön tehtävistä

61 §

Vapautensa menettäneen henkilön kohtelussa sovellettavat säännökset

Edellä 1 momentissa tarkoitettun lain:

2) 17 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetyistä poiketen päätöksen oikaisuvaatimuksesta tekee asianomaisen hallintoyksikön aluepäällikkö; ja

61 §

Vapautensa menettäneen henkilön kohtelussa sovellettavat säännökset

Edellä 1 momentissa tarkoitettun lain:

2) 17 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetyistä poiketen päätöksen oikaisuvaatimuksesta tekee *hallintoyksikön päällikkö tai hallintoyksikössä tähän tehtävään kirjallisesti määrätty vähintään kapteenin taikka kapteeniluutnantin arvoinen rajavartiomies*;

77 §

Rajavartiolaitoksen antama virka-apu

Virka-avun antamisesta päättää hallintoyksikön päällikkö tai hallintoyksikön virka-apuasioissa päivystämään määrätty valmiuspäivystäjä. Esitutkintaa tai pakkokeinoja koskevan virka-avun antamisesta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai muu tutkinnanjohtaja.

77 §

Rajavartiolaitoksen antama virka-apu

Virka-avun antamisesta päättää hallintoyksikön päällikkö tai *hallintoyksikössä tähän tehtävään kirjallisesti määrätty vähintään luutnantin arvoinen rajavartiomies*. Esitutkintaa tai pakkokeinoja koskevan virka-avun antamisesta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai muu tutkinnanjohtaja.

78 §

Rajavartiolaitokselle annettava virka-apu

Virka-avun pyytämisestä päättää hallintoyksikön päällikkö tai hallintoyksikön virka-apuasioissa päivystämään määrätty valmiuspäivystäjä. Esitutkintaa tai pakkokeinoja koskevan virka-avun pyytämisestä päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai muu tutkinnanjohtaja.

78 §

Rajavartiolaitokselle annettava virka-apu

Virka-avun pyytämisestä päättää hallintoyksikön päällikkö tai *hallintoyksikössä tähän tehtävään kirjallisesti määrätty vähintään luutnantin arvoinen rajavartiomies*. Esitutkintaa tai pakkokeinoja koskevan virka-avun pyytämisestä päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai muu tutkinnanjohtaja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

2.

Laki**rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 21 ja 33 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 21 §:n 3 momentti ja 33 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

21 §

Palvelukseen ilmoittautuminen

Edellä tarkoitetut määräykset antaa asianomaisen yksikön päällikkö.

33 §

Palvelussuhteen ehdot kansainvälisissä tehtävissä

Rajavalvonta-asiantuntijan tehtävään sekä vastaavaan kansainväliseen asiantuntijatehtävään määrätylle, rajavartiolaitokseen palvelussuhteessa olevalle virkamiehelle paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista taloudellisista etuuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä ulkomaanedustuksen virkamiehille paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista etuuksista annetussa laissa (651/1993) säädetään.

Ehdotus

21 §

Palvelukseen ilmoittautuminen

Edellä tarkoitetut määräykset antaa *hallintoyksikön yleisjohtaja, kenttäjohtaja tai* asianomaisen yksikön päällikkö.

33 §

Palvelussuhteen ehdot kansainvälisissä tehtävissä

Rajavalvonta-asiantuntijan tehtävään sekä vastaavaan kansainväliseen asiantuntijatehtävään määrätylle, rajavartiolaitokseen palvelussuhteessa olevalle virkamiehelle paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista taloudellisista etuuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä *ulkomaanedustuksen korvauksista annetussa laissa (596/2006)* säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

3.

Laki**ulkomaalaislain 123 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 123 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa
 581/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

123 §

*Säilöön ottamisesta päättäminen ja säilöön
 otetun sijoittaminen*

Säilöön ottamisesta päättää poliisissa *kihlakunnan* poliisilaitoksen, keskusrikospoliisin, suojelupoliisin tai liikkuvan poliisin päällystöön kuuluva virkamies ja rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutettu virkamies tai vähintään majurin arvoinen rajavartiomies sekä raja- tai merivartioalueen päällikkö ja rajatarkastusosaston päällikkö. Säilöön otetulle tai hänen lailliselle edustajalleen on ilmoitettava säilöön ottamisen peruste.

Ehdotus

123 §

*Säilöön ottamisesta päättäminen ja säilöön
 otetun sijoittaminen*

Säilöön ottamisesta päättää poliisissa poliisilaitoksen, keskusrikospoliisin, suojelupoliisin tai liikkuvan poliisin päällystöön kuuluva virkamies ja rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutettu virkamies tai *vähintään luutnantin arvoinen rajavartiomies*. Säilöön otetulle tai hänen lailliselle edustajalleen on ilmoitettava säilöön ottamisen peruste.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

4.

Laki**pakkokeinolain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 6 §:n 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 480/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki
 6 §

Pidättämiseen oikeutettu virkamies

Pidättämisestä päättää *pidättämiseen oikeutettu virkamies*. Pidättämiseen oikeutettuja virkamiehiä ovat:

4) rajavartiolaitoksen päällikkö ja apulaispäällikkö, rajavartiolaitoksen esikunnan raja- ja meriosaston osastopäällikkö, rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö, apulaisosastopäällikkö, ylitarkastaja, rikosylitarkastaja ja rikostarkastaja, rajavartioston ja merivartioston komentaja ja apulaiskomentaja, rajavartioston ja merivartioston rajatoimiston ja meritoimiston päällikkö, Suomenlahden merivartioston Helsingin rajatarkastusosaston päällikkö ja varapäällikkö, *Ahvenanmaan merivartioalueen päällikkö* sekä vähintään luutnantin arvoinen rajavartiomies, joka on saanut tutkinnanjohtajalle rajavartiolaitoksessa säädetyn koulutuksen ja jonka rajavartiolaitoksen tai sen hallintoyksikön päällikkö on määrännyt tutkinnanjohtajaksi.

Ehdotus
 6 §

Pidättämiseen oikeutettu virkamies

Pidättämisestä päättää *pidättämiseen oikeutettu virkamies*. Pidättämiseen oikeutettuja virkamiehiä ovat:

4) rajavartiolaitoksen päällikkö ja apulaispäällikkö, rajavartiolaitoksen esikunnan raja- ja meriosaston osastopäällikkö, rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö, apulaisosastopäällikkö, ylitarkastaja, rikosylitarkastaja ja rikostarkastaja, rajavartioston ja merivartioston komentaja ja apulaiskomentaja, rajavartioston ja merivartioston rajatoimiston ja meritoimiston päällikkö, Suomenlahden merivartioston Helsingin rajatarkastusosaston päällikkö ja varapäällikkö sekä vähintään luutnantin arvoinen rajavartiomies, joka on saanut tutkinnanjohtajalle rajavartiolaitoksessa säädetyn koulutuksen ja jonka rajavartiolaitoksen tai sen hallintoyksikön päällikkö on määrännyt tutkinnanjohtajaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Valtioneuvoston asetus

rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 2010

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sisäasiainministeriön esittelystä, *kumotaan* rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (651/2005) 1 §:n 4 kohta sekä

muutetaan 8 §, 10 §:n 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 23 ja 35 §, 36 §:n 3 momentti ja 53 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 §, 19 §:n 2 momentti ja 23 § asetuksessa 1128/2009 ja 35 § asetuksessa 259/2006, seuraavasti:

8 §

Asiavaltuus ja valtuutus

Rajavartiolaitoksen esikunnan henkilöstö-osaston ja oikeudellisen osaston virkamiehellä, joka on suorittanut oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon, on oikeus rajavartiolaitokselle kuuluvissa asioissa valvoa valtion etua ja oikeutta tuomioistuimissa, muissa viranomaisissa ja toimituksissa sekä käyttää niissä puhevaltaa. Laillisuusvalvontaan kuuluvissa asioissa tämä oikeus on rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston virkamiehellä, joka on suorittanut ylemmän oikeustieteen korkeakoulututkinnon. Markkinaoikeudessa käsiteltävissä asioissa tämä oikeus on myös rajavartiolaitoksen esikunnan hankintapäälliköllä. Hankintapäälliköllä on lisäksi oikeus hyväksyä rajavartiolaitoksen hankintoihin liittyvät loppukäyttäjätodistukset.

Rajavartiolaitoksen esikunnan teknillisen osaston osastopäälliköllä ja kiinteistöpäälliköllä on oikeus rajavartiolaitokselle kuuluvissa kiinteistönpitoon liittyvissä asioissa ja

toimituksissa valvoa valtion etua ja oikeutta sekä käyttää niissä puhevaltaa. Teknillisen osaston osastopäälliköllä ja kiinteistöpäälliköllä on lisäksi oikeus käyttää puhevaltaa rajavartiolaitoksen kiinteistönpitoon liittyvissä hankinnoissa.

Rajavartiolaitoksen esikunta voi enintään vuodeksi valtuuttaa muun hallintoyksikön päällikön taikka tämän määräämän rajavartiolaitokselle kuuluvissa:

1) yksinkertaisissa tai vähäisissä asioissa valvomaan valtion etua ja oikeutta tuomioistuimissa sekä käyttämään niissä puhevaltaa.

2) yksinkertaisissa ja selvissä kiinteistötoimituksissa, kiinteistönpidon hankinnoissa ja huoneenvuokra-asioissa valvomaan valtion etua ja oikeutta sekä käyttämään niissä puhevaltaa.

Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston päällikkö tai apulaisosastopäällikkö voi valtuuttaa määräämänsä henkilön käyttämään valtion puhevaltaa rajavartiolaitokselle kuuluvassa yksittäisessä asiassa tuomioistuimissa, muissa viranomaisissa ja toimituksissa. Tekniseen toimialaan kuuluvissa asioissa tämä oikeus on myös rajavar-

tiolaitoksen esikunnan teknillisen osaston osastopäälliköllä ja apulaisosastopäälliköllä.

10 §

Vartioston, raja- ja merivartiokoulun sekä vartiolentolaivueen kokoonpano

Vartioston, raja- ja merivartiokoulun sekä vartiolentolaivueen esikunnassa on henkilöstötoimisto, lentoteknillinen tai teknillinen toimisto sekä hallintoyksikön laadun mukaan merivartiostossa meritoimisto, rajavartiostossa rajatoimisto ja vartiolentolaivueessa lento-toimisto. Hallintoyksikössä voi lisäksi olla paikallisia ja toiminnallisia yksiköitä. Hallintoyksikön johtosuhteista sekä sen yksiköiden tehtävistä määrätään tarkemmin hallintoyksikön työjärjestyksessä.

19 §

Virkojen perustaminen, lakkauttaminen, nimen muuttaminen, siirtäminen ja sijoittaminen hallintoyksiköihin

Rajavartiolaitoksen päällikkö päättää muun kuin erittelyviran perustamisesta, lakkauttamisesta, siirtämisestä, nimen muuttamisesta sekä sijoittamisesta hallintoyksiköihin.

23 §

Tehtävän perustaminen, lakkauttaminen, siirtäminen ja tehtävään määrääminen

Rajavartiolaitoksen päällikkö päättää tehtävän perustamisesta, lakkauttamisesta ja siirtämisestä sekä tehtävänimikkeistä, jollei toisin säädetä.

Hallintoyksikön päällikkö määrää rajavartiolaitoksen virkamiehen tehtävään. Komentajan, koulun johtajan, apulaiskomentajan, koulun apulaisjohtajan, rajavartiolaitoksen esikunnan osastopäällikön, apulaisosastopäällikön, erillisen yksikön päällikön, everstin, kommodorin ja rajavartiolytarkastajan määrää tehtävään kuitenkin rajavartiolaitoksen päällikkö. Valtioneuvoston nimittämän

virkamiehen määrää tehtävään valtioneuvosto.

35 §

Lentäjän koulutusta edellyttävät tehtävät

Lentäjän koulutusta edellyttäviä rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 35 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä ovat lento-toiminnan johtaja, vartiolentolaivueen koulutus-päällikkö, päälennonopettaja, pääteoria-kouluttaja, lennonopettaja, tarkastuslentäjä, lentueen päällikkö, lentueupseeri, lentokoneryhmän johtaja, helikopteriryhmän johtaja, lentouupseeri, ohjaajaupseeri, ilma-aluksen päällikkö, ilma-aluksen perämies ja ilma-aluksen ohjaaja.

36 §

Kurinpitoesimiehet

Asevelvollisuutta tai vapaaehtoista asepalvelusta suorittavalle alaiselleen voi kurinpitoesimiehenä lisäksi määrätä:

1) poistumisrangaistuksen, varoituksen ja kurinpito-ojennuksen vartioston tai vartiolentolaivueen apulaiskomentaja tai koulun apulaisjohtaja sekä osaston tai lentueen päällikkö;

2) varoituksen ja kurinpito-ojennuksen rajajääkärikomppanian tai erikoisrajajääkärikomppanian päällikkö;

3) muistutuksen ja enintään kolme kertaa ylimääräistä palvelusta kurinpitotehtäviin määrätty rajavartioaseman, merivartioaseman, osaston, lentueen, rajajääkärikomppanian tai erikoisrajajääkärikomppanian rajavartiomies.

53 §

Operatiivisen kenttätöiminnan johtamisjärjestelmä

Vartiostossa tulee olla yleisjohtajaksi määrätty rajavartiomies, joka vastaa kenttätöiminnan operatiivisesta johtamisesta työvuoronsa aikana. Yleisjohtajan toimialue voi kä-

sittää yhden taikka useamman hallintoyksikön muodostaman alueen.

Vartiostossa tulee olla vähintään yksi kenttäjohtaja, joka johtaa operatiivista kenttätoimintaa yleisjohtajan alaisuudessa.

Rajavartiolaitoksen toiminnallisista tai tilapäisistä johtosuhteista voidaan määrätä lisäksi erikseen.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Helsingissä päivänä kuuta 2010

Sisäasiainministeri *Anne Holmlund*

Ylitarkastaja Viivi Männikkö